

СУД ЕЎРАЗІЙСКАГА ЭКАНАМІЧНАГА САЮЗА

КАНСУЛЬТАТЫЎНАЕ ЗАКЛЮЧЭННЕ

15 кастрычніка 2018 года

горад Мінск

Вялікая калегія Суда Еўразійскага эканамічнага саюза
ў складзе:

Старшынствуючага, Старшыні Суда Баішава Ж.Н.,
судзі-дакладчыка Айрыян Э.У.,
суддзяў Ажыбраімавай А.М., Коласа Дз.Г., Нешатаевай Т.Н.,
Сяйцімавай В.Х., Скрыпкінай Г.А., Туманяна А.Э.,
Федарцова А.А., Чайкі К.Л.,
пры сакратары судовага пасяджэння Віннік В.В.,
даследаваўшы матэрыялы справы, заслухаўшы суддзю-дакладчыка,
кіруючыся пунктамі 46, 50, 68, 69, 73, 96, 98 Статута Суда Еўразійскага
эканамічнага саюза, артыкуламі 72, 85 Рэгламента Суда Еўразійскага
эканамічнага саюза,
прадастаўляе дадзенае кансультатыўнае заключэнне па заяве
Міністэрства нацыянальнай эканомікі Рэспублікі Казахстан аб растлумачэнні
палажэнняў артыкула 25 Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе ад 29
мая 2014 года і Дагавора аб парадку перамяшчэння фізічнымі асобамі
наяўных грашовых сродкаў і (або) грашовых інструментаў праз мытную
граніцу Мытнага саюза ад 5 ліпеня 2010 года.

I. Пытанне заяўніка

Міністэрства нацыянальнай эканомікі Рэспублікі Казахстан звярнулася
ў Суд Еўразійскага эканамічнага саюза (далей – Суд) з заявай аб
растлумачэнні прымянення палажэнняў артыкула 25 Дагавора аб Еўразійскім
эканамічным саюзе ад 29 мая 2014 года і Дагавора аб парадку перамяшчэння
фізічнымі асобамі наяўных грашовых сродкаў і (або) грашовых інструментаў
праз мытную мяжу мытнага саюза ад 5 ліпеня 2010 года (далей – Дагавор ад
5 ліпеня 2010 года) у частцы магчымасці і (або) неабходнасці дэкларавання

фізічнымі асобамі наяўнай валюты звыш 10 000 (дзесяці тысяч) долараў ЗША пры перамяшчэнні павеатраным транспартам з тэрыторыі адной дзяржавы-члена Еўразійскага эканамічнага саюза на тэрыторыю іншай дзяржавы-члена Еўразійскага эканамічнага саюза транзітам праз тэрыторыю трэціх краін у выпадку, калі фізічная асоба знаходзілася ў трансфернай зоне.

У заяве адзначаецца, што ў адпаведнасці з артыкулам 25 Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе ад 29 мая 2014 года (далей – Дагавор ад 29 мая 2014 года) у рамках Мытнага саюза ажыццяўляецца свабоднае перамяшчэнне тавараў паміж тэрыторыямі дзяржаў-членаў без прымянення мытнага дэкларавання і дзяржаўнага кантролю (транспартнага, санітарнага, ветэрынарна-санітарнага, каранціннага фітасанітарнага), за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных Дагаворам ад 29 мая 2014 года.

Падпунктам 35) пункта 1 артыкула 4 Мытнага кодэкса Мытнага саюза, які з'яўляецца дадаткам да Дагавора аб Мытным кодэксе Мытнага саюза, прынятага Рашэннем Міждзяржаўнага Савета Еўразійскай эканамічнай супольнасці (вышэйшага органа Мытнага саюза) на ўзроўні кіраўнікоў дзяржаў 27 лістапада 2009 года № 17 (далей – МК МС) прадугледжана, што тавар – гэта любая рухомая маёмасць, якая перамяшчаецца праз мытную мяжу, у тым ліку носьбіты інфармацыі, валюта дзяржаў-членаў Мытнага саюза, каштоўныя паперы і (або) валютныя каштоўнасці, дарожныя чэкі, электрычная і іншыя віды энергіі, а таксама іншыя рэчы, якія перамяшчаюцца, прыраўнаваныя да нерухомай маёмасці.

Як вынікае з заявы, 16 жніўня 2016 года грамадзянін Рэспублікі Казахстан Амірханаў М.Ж. рухаўся па авіямаршруце з г. Алматы (Рэспубліка Казахстан) у г. Мінск (Рэспубліка Беларусь) транзітам праз г. Кіеў (Украіна) з пасажырскай мытнай дэкларацыяй (далей – ПМД) на вываз 20 000 (дваццаці тысяч) долараў ЗША з Рэспублікі Казахстан, засведчанай мытным органам Рэспублікі Казахстан.

На мытным пасту «Мінск 2» (Рэспубліка Беларусь) яму адмовілі ў легалізацыі валюты, не прызнаўшы ПМД засведчанай мытным органам Рэспублікі Казахстан, пры гэтым запатрабавалі прад'явіць дэкларацыю на вываз 20 000 (дваццаці тысяч) долараў ЗША з Украіны.

У сувязі з адсутнасцю ПМД, засведчанай мытным органам Украіны, у Амірханаву М.Ж. была канфіскавана сума ў памеры 9 300 (дзевяць тысяч трыста) долараў ЗША (з улікам пераразліку ў нацыянальную валюту Рэспублікі Беларусь), 700 (семсот) долараў ЗША былі страчаныя.

Заяўнік адзначае, што прад'явіць дэкларацыю з Украіны Амірханаву М.Ж. не ўяўлялася магчымым, паколькі ён знаходзіўся ў трансфернай зоне міжнароднага аэрапорта «Барыспаль», дзе мытны і пагранічны кантроль не прадугледжаны.

Акрамя таго, Амірханаў М.Ж. не пакідаў трансферную зону міжнароднага аэрапорта «Барыспаль», што пацвярджаецца адсутнасцю ў яго пашпарце адзнакі пагранічнай службы Украіны, а таксама афіцыйным лістом Дзяржаўнай пагранічнай службы Украіны № 0.64-17028/0/15-17 ад 25 мая 2017 года аб адсутнасці звестак аб перасячэнні дзяржаўнай мяжы Украіны названай асобай 16 жніўня 2016 года.

У заяве ўказваецца, што Вярхоўным Судом Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з часткай 2 артыкула 14.5 Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях Рэспублікі Беларусь, а таксама на падставе Дагавора аб парадку перамяшчэння фізічнымі асобамі наяўных грашовых сродкаў і (або) грашовых інструментаў праз мытную мяжу Мытнага саюза ад 5 ліпеня 2010 года Амірханаў М.Ж. быў прызнаны вінаватым.

На думку заяўніка, у адпаведнасці з артыкулам 3 Дагавора ад 5 ліпеня 2010 года ўвоз фізічнай асобай наяўных грашовых сродкаў і (або) дарожных чэкаў на мытную тэрыторыю Мытнага саюза ажыццяўляецца без абмежаванняў у наступным парадку:

пры адначасовым увозе наяўных грашовых сродкаў і (або) дарожных чэкаў на агульную суму, якая адпавядае альбо не перавышае ў эквіваленце 10 000 (дзесяць тысяч) долараў ЗША, адзначаныя грашовыя сродкі і (або) дарожныя чэкі не падлягаюць мытнаму дэклараванню ў пісьмовай форме;

пры адначасовым увозе наяўных грашовых сродкаў і (або) дарожных чэкаў на агульную суму, якая перавышае ў эквіваленце 10 000 (дзесяць тысяч) долараў ЗША, адзначаныя грашовыя сродкі і (або) дарожныя чэкі падлягаюць мытнаму дэклараванню ў пісьмовай форме шляхам падачы ПМД на ўсю суму наяўных грашовых сродкаў і (або) дарожных чэкаў, якія ўвозяцца.

Пры гэтым перамяшчэнне грашовых сродкаў паміж тэрыторыямі дзяржаў-членаў Саюза Дагаворам ад 5 ліпеня 2010 года рэгламентавана. Заяўнік адзначае, што, такім чынам, перамяшчэнне наяўных грашовых сродкаў паміж тэрыторыямі дзяржаў-членаў Саюза ажыццяўляецца фізічнымі асобамі без абмежаванняў і без прымянення мытнага дэкларавання.

Заяўнік просіць Суд даць растлумачэнне наконт прымянення палажэнняў артыкула 25 Дагавора ад 29 мая 2014 года і Дагавора ад 5 ліпеня 2010 года ў частцы магчымасці і (або) неабходнасці дэкларавання фізічнымі асобамі наяўнай валюты звыш 10 000 (дзесяці тысяч) долараў ЗША пры перамяшчэнні паветраным транспартам з тэрыторыі адной дзяржавы-члена Саюза на тэрыторыю іншай дзяржавы-члена Саюза транзітам праз тэрыторыю трэціх краін, у выпадку калі фізічная асоба знаходзілася ў трансфернай зоне.

Пастановай Вялікай калегіі Суда ад 14 мая 2018 года заява Міністэрства нацыянальнай эканомікі Рэспублікі Казахстан прынята да вытворчасці.

II. Працэдура ў Судзе

Згодна з пунктам 68 Статута Суда Еўразійскага эканамічнага саюза, які з'яўляецца Дадаткам № 2 да Дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе ад 29 мая 2014 года (далей – Статут Суда), парадак разгляду спраў аб растлумачэнні вызначаецца Рэгламентам Суда Еўразійскага эканамічнага саюза, зацверджаным рашэннем Вышэйшага Еўразійскага эканамічнага савета ад 23 снежня 2014 года № 101 (далей – Рэгламент Суда).

Судаводства па справах аб растлумачэнні ажыццяўляецца ў адпаведнасці з палажэннямі Главы VIII Рэгламента Суда.

Пункт 73 Статута Суда прадугледжвае, што Суд разглядае справы аб растлумачэнні на пасяджэннях Вялікай калегіі Суда. У рамках падрыхтоўкі справы аб растлумачэнні да разгляду Судом у парадку артыкула 75 Рэгламента Суда былі накіраваны запыты ў Еўразійскую эканамічную камісію, Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь, мытныя органы дзяржаў-членаў Саюза, Сусветную мытную арганізацыю.

У Суд Саюза паступілі з Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь копіі актаў судовых органаў Рэспублікі Беларусь па справе аб адміністрацыйным правапарушэнні грамадзяніна Амірханава М.Ж., адказы з Камітэта дзяржаўных даходаў пры ўрадзе Рэспублікі Арменія, Федэральнай мытнай службы Расійскай Федэрацыі, Дзяржаўнага мытнага камітэта Рэспублікі Беларусь, Камітэта дзяржаўных даходаў Міністэрства фінансаў Рэспублікі Казахстан, Еўразійскай эканамічнай камісіі.

III. Кампетэнцыя Суда

1. У адпаведнасці з пунктам 46 Статута Суда, Суд па заяве дзяржавы-члена або органа Саюза ажыццяўляе растлумачэнне палажэнняў Дагавора ад 29 мая 2014 года, міжнародных дагавораў у рамках Саюза, рашэнняў органаў Саюза.

Вялікая калегія Суда лічыць, што, зыходзячы са зместу адзначанай нормы Статута Суда і заявы Міністэрства нацыянальнай эканомікі Рэспублікі Казахстан, прадметам растлумачэння з'яўляюцца палажэнні артыкула 25 Дагавора ад 29 мая 2014 года і Дагавора ад 5 ліпеня 2010 года ў перыяд яго дзеяння як міжнароднага дагавора ў рамках Саюза ў частцы прававога рэгулявання магчымасці і (або) неабходнасці дэкларавання фізічнымі асобамі наяўнай валюты звыш 10 000 (дзесяці тысяч) долараў ЗША пры

перамяшчэнні паветраным транспартам з тэрыторыі адной дзяржавы-члена Саюза на тэрыторыю іншай дзяржавы-члена Саюза транзітам праз тэрыторыю трэціх краін у выпадку, калі фізічная асоба знаходзілася ў трансфернай зоне.

Прадметам дадзенага кансультаўнага заключэння не з'яўляюцца адзначаныя ў заяве праваадносінны канкрэтнай фізічнай асобы з органамі ўлады дзяржаў-членаў Саюза і трэціх краін.

IV. Высновы Суда

2. Вялікая калегія Суда, кіруючыся агульным правілам тлумачэння міжнародных дагавораў, усталяваным артыкулам 31 Венскай Канвенцыі аб праве міжнародных дагавораў ад 23 мая 1969 года, канстатуе наступнае.

У частцы растлумачэння палажэнняў артыкула 25 Дагавора ад 29 мая 2014 года Вялікая калегія Суда прадастаўляе кансультаўнае заключэнне ў дачыненні да фармуліроўкі заявы і ў межах нарматыўнага рэгулявання палажэнняў падпунктаў 4) і 5) пункта 1 артыкула 25 Дагавора ў сувязі з тым, што палажэнні падпунктаў 1) – 3) пункта 1 і пункта 2 артыкула 25 Дагавора ад 29 мая 2014 года не рэгулююць парадак і правілы дэкларавання фізічнымі асобамі наяўных грашовых сродкаў пры іх перамяшчэнні з тэрыторыі адной дзяржавы-члена Саюза на тэрыторыю іншай дзяржавы-члена Саюза.

Зыходзячы з фармуліроўкі заявы Вялікая калегія Суда лічыць, што растлумачэнне звязана з даследаваннем Судом пытання аб наяўнасці або адсутнасці (для мэтай абавязковага мытнага дэкларавання наяўных грашовых сродкаў) сувязі паміж фактычным увозам/вывазам фізічнай асобай паветраным транспартам такіх сродкаў з/на мытную тэрыторыю мытнага саюза і знаходжаннем дадзенай асобы ў трансфернай зоне міжнароднага аэрапорта дзяржавы, якая не з'яўляецца членам Саюза.

Артыкул 25 Дагавора ад 29 мая 2014 года, які рэгламентуе прынцыпы функцыянавання мытнага саюза, уключаны ў Раздзел V «Функцыянаванне Мытнага саюза» дадзенага Дагавора і суадносіцца з нормамі абзаца 15 артыкула 2 і абзаца 6 артыкула 3 Дагавора ад 29 мая 2014 года. Згодна з адзначанымі палажэннямі мытным саюзам з'яўляецца форма гандлёва-эканамічнай інтэграцыі дзяржаў-членаў, якая прадугледжвае адзіную мытную тэрыторыю. Адным з асноўных прынцыпаў Еўразійскага эканамічнага саюза з'яўляецца функцыянаванне мытнага саюза без выключэнняў і абмежаванняў пасля заканчэння пераходных перыядаў.

У рамках Мытнага саюза палажэннямі падпунктаў 4) і 5) пункта 1 артыкула 25 Дагавора ад 29 мая 2014 года ўсталяваны адзінае мытнае рэгуляванне і свабоднае перамяшчэнне тавараў паміж тэрыторыямі дзяржаў-членаў без прымянення мытнага дэкларавання і дзяржаўнага кантролю

(транспортнага, санітарнага, ветэрынарна-санітарнага, каранціннага, фітасанітарнага), за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных Дагаворам ад 29 мая 2014 года.

З дадзенай нормай карэспандуюць палажэнні артыкулаў 1 – 2 Главы 1 МК МС, якія падлягаюць даследаванню ва ўзаемасувязі з палажэннямі міжнародных дагавораў, якія з'яўляюцца аб'ектам растлумачэння.

У сілу палажэнняў артыкула 2 МК МС адзіную мытную тэрыторыю Мытнага саюза складаюць тэрыторыі дзяржаў-членаў, а таксама штучныя астравы, устаноўкі, збудаванні і іншыя аб'екты, якія знаходзяцца па-за межамі іх тэрыторый і ў дачыненні да якіх дзяржавы-члены Мытнага саюза валодаюць выключнай юрысдыкцыяй.

Межы мытнай тэрыторыі Мытнага саюза з'яўляюцца мытнай мяжой Мытнага саюза. У адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі дзяржаў-членаў Мытнага саюза мытнай мяжой могуць з'яўляцца межы асобных тэрыторый, якія знаходзяцца на тэрыторыях дзяржаў-членаў Мытнага саюза.

У шэрагу выпадкаў мытная мяжа супадае з дзяржаўнай мяжой адной з дзяржаў-членаў.

Як і дзяржаўная, мытная мяжа ўказвае на тэрытарыяльныя межы адзінай мытнай тэрыторыі, за якімі дзейнічаюць усталяваныя іншымі міжнароднымі дагаворамі і заканадаўствам трэціх краін правілы ў частцы ўвозу/вывазу тавараў з/на іх тэрыторыі.

3. Прынцып свабоднага перамяшчэння тавараў паміж тэрыторыямі дзяржаў-членаў, усталяваны падпунктам 5) пункта 1 артыкула 25 Дагавора ад 29 мая 2014 года, уключае імператыўную ўмову непрымянення мытнага дэкларавання тавараў і дзяржаўнага кантролю, за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных дадзеным Дагаворам.

Улічваючы, што нормай падпункта 35) пункта 1 артыкула 4 МК МС да тавараў аднесены, нараўне з іншым, валюта дзяржаў-членаў Мытнага саюза, каштоўныя паперы і (або) валютныя каштоўнасці, дарожныя чэкі, адзначаны прынцып распаўсюджваецца і на іх.

Істотнае значэнне для мэтаў растлумачэння палажэння артыкула 25 Дагавора ад 29 мая 2014 года мае тая акалічнасць, што адзначаная норма прымяняецца пры ўмове, што свабоднае перамяшчэнне тавараў, у тым ліку валюты, валютных каштоўнасцяў, ажыццяўляецца непасрэдна паміж тэрыторыямі дзяржаў-членаў Саюза.

Вялікая калегія Суда канстатуе, што прававое рэгуляванне свабоднага перамяшчэння валюты, валютных каштоўнасцяў, грашовых сродкаў у межах мытнай тэрыторыі Саюза ажыццяўляецца на міжнародным узроўні, шляхам прыняцця адпаведных міжнародных дагавораў.

Узаемазвязанае прачытанне палажэнняў падпунктаў 4) – 5) пункта 1 артыкула 25 Дагавора ад 29 мая 2014 года, якія адносяцца да нормаў, якія растлумачваюцца, у адпаведнасці з іх значэннем, у іх кантэксце, а таксама ў святле аб'екта і мэтай Дагавора, МК МС, дазваляе сфармуляваць наступную выснову.

Перамяшчэнне фізічнымі асобамі наяўных грашовых сродкаў паміж тэрыторыямі дзяржаў-членаў выключае абавязак іх мытнага дэкларавання пры выкананні наступных умоваў:

перамяшчэнне наяўных грашовых сродкаў ажыццяўляецца паміж тэрыторыямі дзяржаў-членаў Саюза ў межах адзінай мытнай тэрыторыі Саюза;

перамяшчэнне наяўных грашовых сродкаў паветраным, водным відамі транспарту паміж тэрыторыямі дзяржаў-членаў Саюза ажыццяўляецца транзітам праз дзяржаву, якая не з'яўляецца членам Саюза, без здзяйснення прыпынку (пасадкі, перасадкі), заходу воднага судна ў порт трэцяй дзяржавы.

Пры гэтым перамяшчэнне наяўных грашовых сродкаў паветраным або водным транспартам паміж дзвюма дзяржавамі-членамі Саюза без здзяйснення прыпынку ў трэцяй дзяржаве не з'яўляецца вывазам з мытнай тэрыторыі Саюза і ўвозам на дадзеную тэрыторыю па сэнсе палажэнняў Главы 49 «Асабліваці перамяшчэння тавараў для асабістага карыстання» МК МС і адпаведных палажэнняў Мытнага кодэкса Еўразійскага эканамічнага саюза, прынятага Дагаворам аб Мытным кодэксе Еўразійскага эканамічнага саюза ад 11 красавіка 2017 года (далей – МК ЕАЭС).

У выпадку, калі мае месца вываз/увоз наяўных грашовых сродкаў фізічнай асобай, якая накіроўваецца з адной дзяржавы-члена Саюза ў іншую (іншыя) дзяржаву-член Саюза, аднак робіць прыпынак у транзітнай, трансфернай зоне міжнароднага аэрапорта трэцяй дзяржавы, норма падпункта 5) пункта 1 артыкула 25 Дагавора ад 29 мая 2014 года ў дачыненні да адзначанай асобы не падлягае прымяненню па наступных падставах.

У адпаведнасці з пунктамі 3) – 4) і 22) артыкула 4 Главы 1 МК МС:

увоз тавараў на мытную тэрыторыю Мытнага саюза – здзяйсненне дзеянняў, звязаных з перасячэннем мытнай мяжы, у выніку якіх тавары прыбылі на мытную тэрыторыю Мытнага саюза любым спосабам, уключаючы перасылку ў міжнародных паштовых адпраўленнях, выкарыстанне трубаправоднага транспарту і ліній электраперадачы, да іх выпуску мытнымі органамі;

ываз тавараў з мытнай тэрыторыі Мытнага саюза – здзяйсненне дзеянняў, накіраваных на вываз тавараў з мытнай тэрыторыі Мытнага саюза любым спосабам, уключаючы перасылку ў міжнародных паштовых

адпраўленнях, выкарыстанне трубаправоднага транспарту і ліній электраперадачы, да фактычнага перасячэння мытнай мяжы;

перамяшчэнне тавараў праз мытную мяжу – увоз тавараў на мытную тэрыторыю Мытнага саюза або вываз тавараў з мытнай тэрыторыі Мытнага саюза.

Вялікая калегія Суда лічыць, што фактычнае перасячэнне мытнай мяжы Мытнага саюза фізічнай асобай, якая мае пры сабе тавары або наяўныя грашовыя сродкі, азначае іх вываз або ўвоз і выключае дзеянне нормы падпункта 5) пункта 1 артыкула 25 Дагавора ад 29 мая 2014 года.

Пры гэтым, згодна з пунктам 1, падпунктам 5) пункта 2, пунктам 3 артыкула 355 МК МС, мытнае дэклараванне тавараў для асабістага карыстання ажыццяўлялася фізічнымі асобамі пры іх праходжанні праз мытную мяжу адначасова з прадстаўленнем тавараў мытнаму органу.

Мытнаму дэклараванню ў пісьмовай форме падлягалі валюта дзяржаў-членаў Мытнага саюза, каштоўныя паперы і (або) валютныя каштоўнасці, дарожныя чэкі ў выпадках, усталяваных заканадаўствам і (або) міжнародным дагаворам дзяржаў-членаў Мытнага саюза.

Мытнае дэклараванне тавараў для асабістага карыстання ажыццяўлялася ў пісьмовай форме з прымяненнем пасажырскай мытнай дэкларацыі. Форма пасажырскай мытнай дэкларацыі, парадак яе запаўнення, падачы і рэгістрацыі вызначаны рашэннем Камісіі Мытнага саюза. Аналагічныя нормы змяшчаюцца ў падпункце 7) пункта 1, пункце 3 артыкула 260 МК ЕАЭС.

У дачыненні да абставін справы, выкладзеных у заяве, Вялікая калегія Суда канстатуе, што фізічнай асобай двухразова здзейснена фактычнае перасячэнне мытнай мяжы Мытнага саюза з перамяшчэннем наяўных грашовых сродкаў. Адпаведна, мелі месца фактычныя выезд фізічнай асобы з адной дзяржавы-члена ЕАЭС праз транзітную зону аэрапорта трэцяй дзяржавы ў іншую дзяржаву-член ЕАЭС, незалежна ад таго, што ў дачыненні да гэтай асобы не ажыццяўляліся працэдуры мытнага і пагранічнага кантролю ў перыяд яе знаходжання ў транзітнай, трансфернай зоне міжнароднага аэрапорта трэцяй дзяржавы.

Адзначаныя абставіны выключаюць дзеянне падпункта 5) пункта 1 артыкула 25 Дагавора ад 29 мая 2014 года, які ўсталёўвае свабоднае перамяшчэнне тавараў (уключаючы наяўныя грашовыя сродкі) паміж тэрыторыямі дзяржаў-членаў без прымянення мытнага дэкларавання.

4. Улічваючы, што заяўнікам сфармулявана пытанне аб растлумачэнні палажэнняў Дагавора ад 5 ліпеня 2010 года, Вялікай калегіяй Суда даследаваны палажэнні дадзенага Дагавора ва ўзаемасувязі з адпаведнымі нормамаі МК МС.

Дагавор ад 5 ліпеня 2010 года вызначаў парадак перамяшчэння фізічнымі асобамі наяўных грашовых сродкаў і (або) грашовых інструментаў праз мытную мяжу Мытнага саюза і змяшчаў умовы яго прымянення, уключаючы «парогавы» крытэрыў агульнай грашовай сумы для ажыццяўлення абавязковага мытнага дэкларавання, усталяваны палажэннямі абзаца трэцяга пункта 1 артыкула 3 і абзаца трэцяга пункта 1 артыкула 4 дадзенага Дагавора:

на агульную суму, якая перавышае ў эквіваленце 10 000 (дзесяць тысяч) долараў ЗША, пры адначасовым увозе,

на агульную суму, якая перавышае ў эквіваленце 10 000 (дзесяць тысяч) долараў ЗША, пры адначасовым вывазе.

Пры гэтым у адпаведнасці з пунктам 3 артыкула 3 і пунктам 3 артыкула 4 Дагавора ад 5 ліпеня 2010 года ўвоз і вываз фізічнай асобай грашовых інструментаў, за выключэннем дарожных чэкаў, ажыццяўляўся пры ўмове мытнага дэкларавання ў пісьмовай форме шляхам падачы пасажырскай мытнай дэкларацыі.

Вялікая калегія Суда лічыць, што палажэнні Дагавора ад 5 ліпеня 2010 года не распаўсюджваліся на праваадносіны, звязаныя з перамяшчэннем фізічнымі асобамі наяўных грашовых сродкаў і (або) грашовых інструментаў паміж тэрыторыямі дзяржаў-членаў Саюза без перасячэння імі мытнай мяжы Мытнага саюза.

Для абавязковага дэкларавання наяўных грашовых сродкаў і (або) дарожных чэкаў (пры наяўнасці крытэрыяў, усталяваных абзацам трэцім пункта 1 артыкула 4 і абзацам трэцім пункта 1 артыкула 3 Дагавора ад 5 ліпеня 2010 года) мае значэнне фактычнае перасячэнне асобай мытнай мяжы Мытнага саюза пры накіраванні з адной дзяржавы-члена Саюза (уключаючы паветраны транспарт) у іншую дзяржаву-член Саюза, уключаючы прыпынак у трансферных зонах міжнародных аэрапортаў трэціх дзяржаў.

5. Вялікая калегія Суда адзначае, што вызначэнні тэрмінаў «увоз» і «ываз» змяшчаюць палажэнні пунктаў 3) – 4) і 22) артыкула 4 Главы 1 МК МС.

У адпаведнасці з артыкулам 357 МК МС у месцах прыбыцця на мытную тэрыторыю Мытнага саюза ці выбыцця з гэтай тэрыторыі для мэтай мытнага дэкларавання тавараў для асабістага карыстання магла прымяняцца сістэма двайнога калідора, прымяненне якой прадугледжвае самастойны выбар фізічнай асобай, якая накіроўваецца праз мытную мяжу, мытнага дэкларавання ў пісьмовай форме тавараў для асабістага карыстання і адпаведнага калідора («зьялёнага» або «чырвонага») для здзяйснення мытных аперацый.

Згодна з пунктам 1 артыкула 6 Пагаднення ад 18 чэрвеня 2010 года «Аб парадку перамяшчэння фізічнымі асобамі тавараў для асабістага карыстання праз мытную мяжу Мытнага саюза і здзяйснення мытных аперацый, звязаных з іх выпускам» (страціла сілу 19 сакавіка 2018 года, далей – Пагадненне ад 18 чэрвеня 2010 года) у месцах прыбыцця на мытную тэрыторыю Мытнага саюза ці выбыцця з гэтай тэрыторыі (далей – месца прыбыцця або выбыцця) можа прымяняцца сістэма дваінога калідора.

«Зялёны» калідор з'яўляецца спецыяльна пазначаным у месцах прыбыцця або выбыцця месцам, прызначаным для перамяшчэння фізічнымі асобамі праз мытную мяжу ў багажы, які суправаджаецца, тавараў для асабістага карыстання, якія не падлягаюць мытнаму дэклараванню, пры адначасовай адсутнасці ў такіх асобаў багажу, які не суправаджаецца.

«Чырвоны» калідор з'яўляецца спецыяльна пазначаным у месцах прыбыцця або выбыцця месцам, прызначаным для перамяшчэння фізічнымі асобамі праз мытную мяжу ў багажы, які суправаджаецца, тавараў, якія падлягаюць мытнаму дэклараванню, а таксама тавараў, у дачыненні да якіх ажыццяўляецца дэклараванне па жаданні фізічнай асобы.

У сілу артыкула 8 адзначанага міжнароднага дагавора дэклараванне тавараў для асабістага карыстання ажыццяўляецца фізічнымі асобамі пры іх праходжанні праз мытную мяжу адначасова з прадстаўленнем тавараў мытнаму органу; дэклараванне тавараў для асабістага карыстання, за выключэннем тых, якія перасылаюцца ў міжнародных паштовых адпраўленнях і змяшчаюцца пад мытную працэдуру мытнага транзіту, ажыццяўляецца ў пісьмовай форме з прымяненнем пасажырскай мытнай дэкларацыі.

Згодна з артыкулам 357 МК МС патрабаванні, якія прымяняюцца да ўладкавання сістэмы дваінога калідора ў месцах прыбыцця тавараў на мытную тэрыторыю Мытнага саюза і ўбыцця з гэтай тэрыторыі, вызначаліся рашэннем Камісіі Мытнага саюза (ЕЭК).

Адзначаныя патрабаванні зацверджаны Рашэннем Камісіі Мытнага саюза ад 20 мая 2010 года № 259 «Аб патрабаваннях, якія прымяняюцца да ўладкавання сістэмы дваінога калідора ў месцах прыбыцця тавараў на мытную тэрыторыю Мытнага саюза і выбыцця з гэтай тэрыторыі».

З палажэнняў МК МС і Пагаднення ад 18 чэрвеня 2010 года вынікае, што перамяшчэнне фізічнай асобы праз «зялёны» або «чырвоны» калідор з'яўляецца фактам перасячэння ім мытнай мяжы Мытнага саюза, што выключае прымяненне да такой асобы падпункта 5) пункта 1 артыкула 25 Дагавора ад 29 мая 2014 года, які прымяняецца толькі ў тых выпадках, калі тавар, наяўныя грашовыя сродкі і (або) дарожныя чэкі не пакідаюць мытную тэрыторыю Мытнага саюза.

Пры наяўнасці ў фізічнай асобы наяўных грашовых сродкаў і (або) дарожных чэкаў на агульную суму, якая перавышае ў эквіваленце 10 000 долараў ЗША, такая асоба, нягледзячы на наяўнасць у яе права самастойнага выбару «калідора», у мэтах выключэння наступлення негатыўных прававых наступстваў павінна перасякаць мытную мяжу праз «чырвоны калідор», а адзначаныя грашовыя сродкі і (або) дарожныя чэкі падлягаюць мытнаму дэклараванню ў пісьмовай форме шляхам падачы пасажырскай мытнай дэкларацыі на ўсю суму наяўных грашовых сродкаў і (або) дарожных чэкаў, якія ўвозяцца/вывозяцца.

Такім чынам, перасячэнне фізічнай асобай у адпаведнасці з артыкулам 357 МК МС мытнай мяжы Мытнага саюза ў пункце выбыцця, пісьмовае дэклараванне ёю ў мэтах вывазу ў трэцюю дзяржаву наяўных грашовых сродкаў і (або) дарожных чэкаў на агульную суму, якая перавышае ў эквіваленце 10 тысяч долараў ЗША, азначае юрыдычны факт вывазу фізічнай асобай наяўных грашовых сродкаў за межы мытнай тэрыторыі Мытнага саюза.

Знаходжанне фізічнай асобы ў транзітнай, трансфернай зоне міжнароднага аэрапорта трэцяй дзяржавы пацвярджае факт знаходжання асобы за межамі адзінай мытнай тэрыторыі Мытнага саюза.

З улікам выкладзенага і ў рамках пытання заяўніка Вялікая калегія Суда прыходзіць да наступнай высновы.

Пры перамяшчэнні фізічнымі асобамі наяўных грашовых сродкаў і (або) дарожных чэкаў на агульную суму, якая перавышае ў эквіваленце 10 тысяч долараў ЗША, паветраным транспартам з тэрыторыі адной дзяржавы-члена Саюза на тэрыторыю іншай дзяржавы-члена Саюза праз транзітныя, трансферныя зоны міжнародных аэрапортаў трэціх дзяржаў падлягала прымяненню палажэнне абзаца трэцяга пункта 1 артыкула 3 Дагавора ад 5 ліпеня 2010 года, якое ўсталёўвае абавязак фізічных асобаў пры адначасовым увозе наяўных грашовых сродкаў і (або) дарожных чэкаў на агульную суму, якая перавышае ў эквіваленце 10 тысяч долараў ЗША, ажыццяўляць мытнае дэклараванне наяўных грашовых сродкаў і (або) дарожных чэкаў, або палажэнне абзаца трэцяга пункта 1 артыкула 4 Дагавора ад 5 ліпеня 2010 года, якое ўсталёўвала абавязак фізічных асобаў пры адначасовым вывазе наяўных грашовых сродкаў і (або) дарожных чэкаў на агульную суму, якая перавышае ў эквіваленце 10 тысяч долараў ЗША, ажыццяўляць мытнае дэклараванне адзначаных грашовых сродкаў і (або) дарожных чэкаў.

6. Вялікая калегія Суда адзначае, што ў перыяд дзеяння Дагавора ад 5 ліпеня 2010 года Камісіяй сумесна з дзяржавамі-членамі вывучалася магчымасць унясення змяненняў у адзначаны Дагавор у частцы адмены абавязковага мытнага дэкларавання фізічнымі асобамі наяўных грашовых

сродкаў і (або) дарожных чэкаў на агульную суму, якая перавышае ў эквіваленце 10 тысяч долараў ЗША, паветраным транспартам з тэрыторыі адной дзяржавы-члена на тэрыторыю іншай дзяржавы-члена транзітам праз тэрыторыю трэціх краін, у выпадку, калі фізічная асоба знаходзілася ў трансфернай (транзітнай) зоне аэрапорта трэцяй дзяржавы. Меры, прапанаваныя Камісіяй па змяненні працэдур мытнага дэкларавання адносна адзначанай катэгорыі фізічных асобаў, не знайшлі нарматыўнага замацавання.

7. Вялікая калегія Суда лічыць неабходным адзначыць наступнае.

Палажэнні Дагавора ад 5 ліпеня 2010 года (у цяперашні час артыкула 260 МК ЕАЭС) адпавядалі міжнароднай практыцы, якая склалася ў частцы рэгулявання парадку перамяшчэння наяўных грашовых сродкаў і дарожных чэкаў.

У палажэннях Канвенцыі супраць транснацыянальнай арганізаванай злачыннасці, прынятай 15 лістапада 2000 года Рэзалюцыяй 55/25 на 62-м пленарным пасяджэнні 55-й сесіі Генеральнай Асамблеі ААН (далей – Канвенцыя ад 15 лістапада 2000 года), і Рэкамендацыі Групы распрацоўкі фінансавых мер барацьбы з адмываннем грошай (ФАТФ) у версіі, зацверджанай 15 лютага 2012 года (далей – Рэкамендацыі ФАТФ), замацаваны нормы, накіраваныя на павышэнне эфектыўнасці працэдур маніторынгу руху наяўных грашовых сродкаў пры адначасовым устараненні залішніх бар'ераў.

Неабходнасць выканання дзяржавамі-членамі ААН міжнародных стандартаў, якія змяшчаюцца ў рэкамендацыях ФАТФ, уключана ў пункт 7 Рэзалюцыі 1617 (2005), прынятай Саветам Бяспекі ААН на 5244-м пасяджэнні 29 ліпеня 2005 года.

У адпаведнасці з Рэкамендацыяй ФАТФ № 32 краінам варта мець у наяўнасці меры па выяўленні фізічнага трансгранічнага перамяшчэння наяўных грошай і абаротных інструментаў на прад'яўніка, у тым ліку праз сістэму дэкларавання і/або сістэму інфармавання. Дзяржавы павінны забяспечыць наяўнасць эфектыўных, суразмерных і стрымліваючых санкцый у дачыненні да асобаў, якія ажыццяўляюць недакладнае дэклараванне або інфармаванне.

Рэалізацыя адзначаных міжнародна-прававых механізмаў рэгламентавалася нормай абзаца першага артыкула 6 Дагавора ад 5 ліпеня 2010 года (у цяперашні час – нормай абзаца першага пункта 17 артыкула 260 МК ЕАЭС) аб пазначэнні ў пасажырскай мытнай дэкларацыі абавязковых звестак у мэтах забеспячэння супрацьдзеяння легалізацыі (адмыванню) даходаў, атрыманых злачынным шляхам, і фінансаванню тэрарызму пры перамяшчэнні фізічнымі асобамі наяўных грашовых сродкаў і (або)

грашовых інструментаў, якія падлягалі дэклараванню ў пісьмовай форме. У іх лік пункт 3) артыкула 6 Дагавора ад 5 ліпеня 2010 года ўключаў звесткі аб крыніцы наяўных грашовых сродкаў і (або) грашовых інструментаў, іх уладальніках (у выпадках перамяшчэння наяўных грашовых сродкаў і (або) грашовых інструментаў, якія не з'яўляюцца ўласнасцю дэкларанта), а таксама аб плануемым выкарыстанні.

У адпаведнасці з падпунктам 7 пункта 1 артыкула 6 МК МС адной з асноўных задач мытных органаў з'яўлялася забеспячэнне мер па супрацьдзеянні легалізацыі (адмыванню) даходаў, атрыманых злучным шляхам, і фінансаванню тэрарызму пры ажыццяўленні кантролю за перамяшчэннем праз мытную мяжу валюты дзяржаў-членаў Мытнага саюза, каштоўных папер і (або) валютных каштоўнасцяў, дарожных чэкаў.

Аналагічная норма ўключана ў падпункт 4) пункта 2 артыкула 351 МК ЕАЭС ад 11 красавіка 2017 года, што паказвае паслядоўнасць у міжнародна-прававым рэгуляванні перамяшчэння наяўных грашовых сродкаў і (або) грашовых інструментаў дзяржавамі-членамі Саюза.

Аналіз палажэнняў Дагавора ад 5 ліпеня 2010 года, МК МС, МК ЕАЭС дазваляе зрабіць выснову аб тым, што ўсталяваны правам Саюза парадак перамяшчэння фізічнымі асобамі наяўных грашовых сродкаў і (або) грашовых інструментаў адпавядае міжнародным стандартам.

Палажэнні Дагавора ад 5 ліпеня 2010 года ўсталёўвалі парытэт правоў і абавязкаў фізічных асобаў, якія перамяшчаюць праз мытную мяжу Мытнага саюза наяўныя грашовыя сродкі і дарожныя чэкі. Вялікая калегія Суда адзначае, што пры выяўленні парушэнняў парадку перамяшчэння наяўных грашовых сродкаў і (або) дарожных чэкаў неабходна выконваць прынцып прапарцыянальнасці санкцый пры вырашэнні пытання аб прыцягненні асобы да адміністрацыйнай або крымінальнай адказнасці.

8. Вялікая калегія Суда адзначае, што з 1 студзеня 2018 года – даты ўступлення ў сілу МК ЕАЭС – парадак і правілы перамяшчэння наяўных грашовых сродкаў праз мытную мяжу Саюза рэгулююцца палажэннямі артыкула 260 Главы 37 «Асаблівасці парадку і ўмоваў перамяшчэння праз мытную мяжу Саюза тавараў для асабістага карыстання» МК ЕАЭС.

Крытэрыі, якія з'яўляюцца прававой падставай для ўзнікнення абавязка мытнага дэкларавання такіх сродкаў, усталяваныя нормай артыкула 260 МК ЕАЭС, тоесныя крытэрыям, раней рэгламентаваным Дагаворам ад 5 ліпеня 2010 года.

У адпаведнасці з падпунктамі 7) – 8) пункта 1 артыкула 260 МК ЕАЭС мытнаму дэклараванню падлягаюць:

наяўныя грашовыя сродкі і (або) дарожныя чэкі, калі агульная сума такіх наяўных грашовых сродкаў і (або) дарожных чэкаў пры іх адначасовым

увозе на мытную тэрыторыю Саюза або адначасовым вывазе з мытнай тэрыторыі Саюза перавышае суму, эквівалентную 10 тысячам долараў ЗША па курсе валют, які дзейнічае на дзень падачы мытнаму органу пасажырскай мытнай дэкларацыі;

грашовыя інструменты, за выключэннем дарожных чэкаў.

Абавязак па дэклараванню наяўных грашовых сродкаў і (або) дарожных чэкаў, усталяваны ў артыкуле 260 МК ЕАЭС, распаўсюджваецца на фізічных асобаў, якія таксама перамяшчаюць наяўныя грашовыя сродкі і (або) дарожныя чэкі паміж дзяржавамі-членамі Саюза праз трэція дзяржавы ў выпадках, калі мела месца перасячэнне мытнай мяжы Саюза, у тым ліку пры накіраванні фізічных асобаў транзітам праз трансферныя зоны міжнародных аэрапортаў трэціх дзяржаў.

V. Заключныя палажэнні

9. Копію дадзенага Кансультатыўнага заключэння накіраваць заяўніку.

10. Кансультатыўнае заключэнне размясціць на афіцыйным інтэрнэт-сайце Суда.

Старшынствуючы:

Суддзя-дакладчык:

Суддзі:

Ж.Н. Баішаў

Э.У. Айрыян

А.М. Ажыбраімава

Дз.Г. Колас

Т.Н. Нешатаева

В.Х. Сяйцімава

Г.А. Скрыпкіна

А.Э. Туманян

А.А. Федарцоў

К.Л. Чайка

Штамп:

Копія дакладная

Суддзя-дакладчык

/Подпіс/

Айрыян Э.В.

15 кастрычніка 2018 г.

Пячатка:

Суд Еўразійскага эканамічнага саюза

г. Мінск